

Parlem

SANT JORDI GLORIÓS

Sant Jordi té una rosa mig d'aranya,
plena de verinell i de negre,
Catalunya és el nom d'aquesta rosa,
i Sant Jordi la porta sobre el pit.
La rosa li ha costat gràcies i penes
i ell se l'ha guanyada fins que sap a mi,
i amb ella té cada any a dia les roses
per plantar-les a tots els dracs del món.

Josep Maria de Sagarra (1896-1961)

EDITORIAL

2.- Presentació, pel *Dr. Jordi Riba*.

L'ENTREVISTA

3.- *Sr. Josep Rebés*, caramellaire des dels 5 anys.

PARLEM DE SALUT

6.- Les voluntats anticipades, pel *Dr. Juanjo Armendariz*.

LES NOSTRES ACTIVITATS

8.- Sant Jordi, "Feria de Abril" i Jornades esportives de la gent gran.

L'ESPAI DEL VOLUNTARI

11.- Voluntariat, records..., per la *Sra. Pilar Ausás*.

LES NOSTRES RECEPTES I REMEIS CASOLANS

13.- La mona de Pasqua i la dent de lleó o "pixallits".

PARLEM AMB LA GENT GRAN

14.- *Sr. Joan Català*, autor del llibre "El eterno descontento".

RECORDEM

17.- La primera comunió.

OCI I CULTURA

20.- Pensem amb els refranys dels nostres avis, per *Rosa Boix, Josep Cases, Alfonso García, Josefa Gázquez, Glòria Ojeda, Teresa Parramón, Joan Pinyol, Celia Ribero, Custodi Suils, Ana de Toro i Rosalia Viladrich*.

La tira còmica del Dani, pel *Dani Jiménez*.

LES NOSTRES ANÈCDOTES

22.- Anècdotes dels nostres avis, recopilades per la *Montse Armengou*.

Equip de redacció:

Susanna Forné González, Lali Garcia Ràfols, Nica González Bonilla, Dani Jiménez González i Eva March Alvarez.

Han col·laborat en aquest número:

Juanjo Armendariz, Montse Armengou, Pilar Ausás, Joan Català, Maribel Galarza, Josep Rebés i Jordi Riba.

Els nostres avis:

Carmen del Aguila, Rosa Boix, Josep Cases, Alfonso García, Josefa Gázquez, Rosario Guitart, Glòria Ojeda, Teresa Parramón, Joan Pinyol, Celia Ribero, Joan Solé, Custodi Suils, Ana de Toro i Rosalia Viladrich.

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** trimestral.

Editorial

Quan fa uns mesos em van parlar de la idea que havien tingut un grup de professionals de la Unitat Sociosanitària de la Fundació Sant Hospital de fer una revista, es feia difícil imaginar el resultat final.

Parlem neix gràcies a l'empenta d'un grup de professionals de l'hospital que hi afegeixen a la seva professionalitat, la il·lusió i l'entusiasme necessaris per donar vida a aquest projecte.

Les seccions de la revista que recorden part de la història de l'hospital i de la comarca, els costums i les maneres de viure les tradicions dels nostres avis de ben segur que esdevindran un dels pilars fonamentals de la revista. Entrevistes, consells de salut, oci i cultura, combinats amb un espai dedicat al voluntariat defineixen un model de revista molt atractiu i innovador i en el qual tothom hi té cabuda.

Iniciatives com aquesta ajuden a vertebrar les institucions, les persones i la societat que les acull. Sovint esdevenen una eina de comunicació i d'acompanyament, al temps que serveixen per difondre i donar a conèixer l'activitat i el treball compartit que en ella es fa.

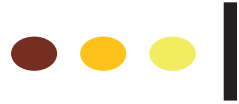
Els membres del patronat i tot l'equip directiu de la Fundació volem transmetre a l'equip de redacció, als col·laboradors i a totes les persones que han participat, el nostre recolzament, al temps que us encoratgem a continuar la tasca començada. No perdeu la sensibilitat, la tendresa i el respecte que transmeteu en aquesta revista.

Com a director gerent de l'hospital és un orgull dirigir aquesta institució en la qual els professionals tenen un nivell de compromís que permet realitzar obres com aquesta.

La bona acollida que ha tingut el primer número només és un avenç dels èxits que us esperen. Felicitats i ànim. No defalliu, compteu amb tot el nostre suport.

Dr. Jordi Riba i Hibernón
Director gerent de la Fundació Sant Hospital

Josep Rebés

CARAMELLAIRE DES DELS 5 ANYS.

El Josep va néixer a la Seu fa 77 anys, principalment s'ha dedicat al comerç i en menys mesura a l'agricultura. Amb la seva família regenten la drogueria Cal Rebés antigament casa del marquès de Castellvell. El Josep és un home amb una llarga tradició i implicació en les caramelles de la nostra ciutat.

Josep ens pot explicar quin és l'origen de les Caramelles? Segurament hi ha hagut molts canvis al llarg de tots aquests anys, en destacaria algun?

L'origen el desconec i em penso que hi ha poca gent que el sàpiga, he llegit moltes coses sobre el tema i cadascú diu una cosa diferent.

Fa molts anys que a la Seu hi ha tradició caramellaire, de molt abans de la guerra, hi ha fotos de gent que ara tindria més de 100 anys.

Existien dos grups de caramellaires, el grup dels grans i el grup dels petits. Tots dos grups **assajàvem "al centro"** al Pati Palau, antigament hi havia un cinema, ara em penso que hi ha l'esplai de la gent gran. La colla de caramellaires grans cantaven a la Seu i els nens ho feien a les bordes dels voltants de la ciutat. Dissabte a la tarda era el dia que anàvem a cantar. Després de la guerra hi va haver uns anys que el dissabte a la tarda no estava permès cantar i només es podia fer el diumenge.

Cap als **anys 30** fins a la guerra va haver-hi **dues colles de caramelles, els terregada i els llepacrestes**.

Uns eren més d'ideologia d'esquerres i els altres de dretes, tots dos grups assajaven en diferents llocs de la Seu.

Quan sortíem a cantar pels carrers de la Seu era tradició que ens donessin ous, conills, alguna llonganissa... Amb tot el que recollíem fèiem un dinar i si quedava alguna cosa es venia. Sempre ens acompanyava **un ase o una euga amb dues cistelles al llom** i tot els aliments que anàvem recollint els posàvem allà.

Avui en dia la gent normalment dóna diners tot i que encara hi ha algú que segueix la tradició i ens dóna ous o algun altre aliment.

Els barristes s'encarreguen de recollir els donatius que ens donen els veïns porten una barra llarga per arribar als pisos més alts i unes barres més curtes per recollir el que ens va donant la gent pels carrers.

Al llarg de tots aquests anys hi ha hagut algun període d'aturada de l'activitat caramellaire a la nostra ciutat?

Recordo que durant la guerra ja no va haver caramelles i cap als anys 50 va haver-hi un o dos anys que només van cantar les caramelles infantils.

Com són els preparatius?

Fa 14 o 15 anys que ho organitza la Germandat de Sant Sebastià. Es va crear una comissió que s'encarrega d'organitzar-ho tot i que ens informa de quan s'ha de començar a assajar, de quina manera ho hem de fer, les cançons que cantarem...

Qui prepara el repertori de cançons i de quina manera ho fa?

Hi ha un persona que té moltes **partitures d'altres anys** i en fa una selecció. Alguna vegada es fa alguna petita modificació o se n'afegeix alguna de nova. **Normalment es canta una sardana, una havanera i un vals** i en funció del nombre de cançons que es necessiten en cantem més d'un gènere o d'un altre.

Què suposa per a la nostra ciutat que hi hagi un cor de caramelles com el vostre?

És molt positiu, **anima, fa germanor i fa que es visqui la Pasqua d'una altra manera**. Amb les nostres cançons intentem arribar al màxim de gent, recorrem diferents carrers de la Seu i tant la gent de la nostra ciutat com la que hi és de passada, se'n queden meravellats i responen molt bé.

Com està format el grup de caramellaires?

Actualment hi ha dos grups de caramellaires, l'infantil format per nens i nenes i el d'adults. Els adults formem un grup de 70 o 80 persones amb els músics inclosos però aquest número no sempre ha estat el mateix, hi ha hagut anys que hem arribat a un centenar de persones.

Al grup hi trobem gent de totes les edats, des de molt joves, de 17 o 18 anys, fins als 78 anys que té el caramellaire més gran. El grup d'adults només està format per homes, cap als **anys 50 l'Orfeó Sant Ot va organitzar les caramelles** i durant 2 o 3 anys **les veus femenines també hi van tenir cabuda**.

Parlem de salut...

Les voluntats anticipades

pel Dr. Juanjo Armendariz

Des d'aquesta finestra oberta de la revista, voldria referir-me a un tema del qual no sé fins a quin punt tenim prou informació i, alhora, som conscients del que pot arribar a significar per a les nostres vides: *les voluntats anticipades*. Permeteu-me que ho faci en primera persona i des de la meua curta trajectòria professional en aquest camp. Fins fa escassament un any sempre havia treballat en l'àmbit de les urgències, durant uns 20 anys. Ara em dedico al món de la Geriatria i de les Cures Pal·liatives, branques de la medicina que mica en mica estic descobrint.

De totes les coses noves que estic aprenent i fent, una de les que més em va sobtar és el procés d'acompanyament a la mort, tasca difícil i interessant que no se'ns ensenya a la universitat i que anem aprenent sobre la marxa.

Fa pocs dies, reflexionàvem com podríem parlar amb les persones que es troben en situació de malaltia greu o amb els seus familiars sobre què pensen de la mort, de les seves expectatives al respecte, dels seus neguits, de les seves pors, de què hauríem de fer en cas d'empitjorament del seu estat de salut, de fins on hauríem d'arribar en el tractament (molt o poc agressiu); llavors, vaig decidir escriure en la revista sobre aquest tema.

Les Voluntats Anticipades

És una declaració escrita adreçada al metge i a la resta de professionals que tindran cura de nosaltres, en la qual expliquem per endavant quin és el procediment o l'actitud terapèutica a seguir en cas que, algun dia, una malaltia greu no ens permeti dir verbalment o de manera escrita la nostra opinió i, per tant, ens incapaciti totalment per expressar-nos.

Per exemple, hi podem demanar que no se'ns prolongui innecessàriament la vida si la malaltia és totalment irreversible o que es prioritzi el tractament dels símptomes que ens redueixen la qualitat de vida (dolor, ofec,...) per sobre de cap altra cosa.

El metge que porta el tractament ha de tenir en compte aquest document, llevat del cas que vagi en contra de la llei o de les bones pràctiques mèdiques establertes (Llei 21/2000, de 29 de desembre, referent als drets d'informació i d'interès per a la salut i l'autonomia del pacient).

Com fer el document de voluntats anticipades

Primera és aconsellable demanar assessorament al nostre metge i infermera o consultar la web del Departament de Salut. A l'hospital el tràmit es pot realitzar a través del servei d'Atenció a l'Usuari. No hi ha un format estàndard de document, tot i que existeixen diversos models orientatius. Concretament, el model elaborat pel Comitè de Bioètica de Catalunya es pot aconseguir a la web: www.gencat.cat/salut.

Un cop redactat, l'escrit es pot validar davant notari o amb la signatura de tres testimonis majors d'edat, dos dels quals no poden tenir relació de parentiu ni de patrimoni amb el titular. Fet aquest tràmit, es pot nomenar un representant i portar el document al nostre hospital o centre de salut per tal que es pugui incloure al nostre historial mèdic. També és recomanable inscriure'l al registre centralitzat del Departament de Salut on, arribat el cas, es podrà consultar per part dels professionals de la salut. No es tracta d'un document definitiu, sempre es pot modificar o anul·lar.

L'existència del document de Voluntats Anticipades simplifica, i molt, l'exercici de la tasca assistencial, doncs ens permet als professionals saber fins on arribar en el tractament de diferents malalties i evitar, d'aquesta manera, compartir decisions en moments difícils amb els familiars del pacient o prendre-les de manera individual interpretant els desitjos dels malalts.

Una aposta clara i de futur.

Les nostres activitats

Sant Jordi 2009

Ja des del passat mes de febrer, els nostres residents van començar a treballar de valent en els punts de llibres i clauers que es volien vendre durant la Diada de Sant Jordi al Passeig de la Seu.

Per la celebració de Sant Jordi, com és habitual, ens va acompanyar la Coral de Jubilats amb una cantada d'havaneres.

Durant la mateixa setmana, i també en motiu de Sant Jordi, es va celebrar un intercanvi generacional, en el qual hi van participar alumnes de l'escola Pau Claris. Després d'un fantàstic concert, van berenar tots junts una gran xocolatada. Com a mostra d'agraïment els padrins van regalar als nens clauers fets per ells mateixos.

Feria de Abril

A la Residència també celebrem la Feria de Abril. Fem un dinar típic i una petita demostració de sevillanes que va a càrrec d'un petit grup de treballadors de l'hospital, es passen gairebé tot l'any assajant el ball per a aquest dia. La fórmula és: entusiasme més alegria igual a diversió!

En aquest apartat volem donar les gràcies a tots aquets entusiastes balladors i personal de cuina que han fet possible que es pugui haver realitzat aquesta activitat.

Jornades esportives, Trobada de Residències

Dia 23 de Maig, 8 del matí, comencen a arribar els participants i acompanyants,... posa't la samarreta,... agafa els trastos,... anem baixant tots a l'entrada,... pugem a l'autocar,... cap Andorra que hi falta gent!

Ja hem arribat a l'Estadi Comunal. Hora de descarregar i anar a buscar els llocs que tenim assignats per a la inauguració, en la qual el nostre representant onejarà la bandera de la Fundació Sant Hospital juntament a tots els altres participants

*Trobada Esportiva de Residències
Andorra 2009*

També hem guanyat moltes medalles, però... no és millor recordar els bons moments que hem passat entre nosaltres?

L'espai del voluntari

per la Sra. Pilar Ausàs

Voluntariat, records...

Fa molts anys que **sóc voluntària a l'hospital** de la nostra ciutat. De jove ja hi anava amb la meua mare, a visitar o fer una estona de companyia a malalts que estaven en una sala molt gran, amb tot de llits amb barrots de ferro, pintats de color blanc. Aquesta sala estava situada al primer pis, aproximadament on ara hi ha el laboratori. Hi havia tot de balconers cara sud que donaven damunt d'un hort molt gran que arribava fins al peu del carrer Sant Agustí, a cal Bundacieta. A un costat hi havia un galliner amb aviram, conills i algun porc, tot venia bé en aquell temps d'escassetat. L'establiment sempre estava ple amb els interns de la Seu, els de la comarca i els soldats malalts. Els soldats ocupaven unes dependències només per a ells, doncs era la infermeria del quarter.

De tot se'n cuidaven les monges de la Sagrada Família (aquest any en fa 150 que la religiosa Ana M. Janer hi fundà allí mateix la seva orde), excepte la feina dels metges tota l'activitat auxiliar depenia d'elles, feien d'infermeres, cuinaven i repartien el menjar, fregaven, rentaven la roba, la cosien... Com a director de la bona marxa del centre hi havia mossèn Aleix, molt conegut per la seva bondat i tracte afable.

A la vegada que em faig gran continuo la meua relació amb l'hospital, potser perquè **m'agradava ser infermera** (professió que el meu pare no em deixà portar a terme per entendre que les dones només havien de tenir cura de la feina de casa); per això no em fa res veure i tractar persones internes en el nostre centre geriàtric.

L'estiu del 92, el de les Olimpíades, em van operar a Andorra d'una cama, i els metges em van dir que, per estar més ben atesa, portés la meva mare a l'hospital on era imminent la inauguració d'una residència per a gent gran. Mentre jo estava convalescent a casa va començar a funcionar el que ara és el centre sociosanitari amb algunes persones, entre elles la meva mare. El meu marit hi anava cada dia a veure-la i tan aviat com em va ser possible també m'hi vaig ajuntar. Als inicis **érem com una petita família**, infermeres, auxiliars, voluntaris... Temps de bons records...!

Vaig fer un curset a la Creu Roja i, amb el meu marit, vam assistir a unes jornades de voluntariat que la Generalitat organitza cada estiu. Ens va agradar molt i de comú acord optàrem per destinar **part del nostre temps a la tasca de voluntariat**.

El voluntari ha de **saber escoltar** al pacient, es pot donar algun consell, però no solucions. Les coses que ens expliquen han de ser totalment confidencials. Hem de ser com el "Dumbo" l'elefantet del Disney, **orelles grosses per escoltar i boca petita per callar** o per parlar. Quan es fa de voluntari no s'han de portar els problemes que cadascú té a casa seva, s'ha d'anar amb esperit de servei, ser humil, discret, alegre i amb dosis grans de "carinyo" per a les persones que tractes, sense esperar-ne res a canvi.

Les nostres receptes

Mona de Pasqua:

per la Sra. Rosa Boix

Ingredients:

- 6 ous
- 300 g de farina
- 1 sobre de llevat
- mantega, sucre, mermelada i aigua.

Com ho fem?:

Primer fem el pa de pessic. Barregem els ous amb 6 cullerades de sucre. Quan està ben batut afegim la farina i el llevat, ho remenem tot junt (sense la batedora).

Posem al forn a 180° durant 45 minuts.

Mentrestant farem un almívar amb aigua i sucre i quan estigui fred el barrejarem amb la mantega fins que quedi esponjós.

Traurem el pa de pessic del forn i el deixarem refredar. El partirem per la meitat i el farcirem amb la mermelada. Posarem per damunt la mantega. Decorarem la mona al nostre gust.

Aquesta és la recepta que la Rosa feia per a les seves filles, però recorda que quan ella era petita les mones es feien amb una base de pa i es decoraven amb ous durs.

i remeis casolans

Dent de lleó o "pixallits":

pel Sr. Alfonso García

La dent de lleó és una planta que estimula la producció d'orina i té propietats per millorar les reaccions al·lèrgiques o irritacions cutànies.

Infusió:

Collim la planta que podem trobar en qualsevol camp i la deixem assecar.

Posem en un tupí un parell de cullerades soperes de la planta i deixem que bulli amb l'aigua.

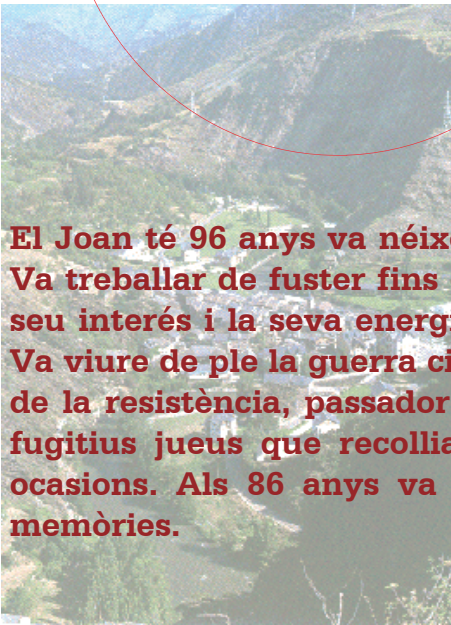
Un cop veiem que ja ha bullit prou, retirem el tupí del foc.

Prendre la infusió calenta i per disminuir el gust amarg que té hi podem afegir una o dues cullerades de sucre.

Parlem amb la gent gran

Sr. Joan Català Balaña

ALS 86 ANYS VA ESCRIURE EL LLIBRE
EL ETERNO DESCONTENTO

El Joan té 96 anys va néixer a Llavorsí, és solter i “sense compromís”, com diu ell. Va treballar de fuster fins que va arribar la guerra, moment en el que va centrar el seu interès i la seva energia en realitzar tasques com a guia de l'exèrcit republicà. Va viure de ple la guerra civil espanyola i la segona guerra mundial. Va ser membre de la resistència, passador de correspondència i ocasionalment va guiar aviadors i fugitius jueus que recollia a l'Arieja. El van empresonar i va fugir en diferents ocasions. Als 86 anys va escriure *El eterno descontento*, un recull de les seves memòries.

El seu pare era fuster de professió, vostè també s'hi va dedicar? Durant quant de temps?

Vaig haver d'aprendre una mica l'ofici i **vaig treballar com a fuster però no em va agradar mai**, m'hi vaig dedicar poc. A la mà hi tinc la marca de dues màquines de quan treballava la fusta.

En aquell temps **no hi havia edat per començar a treballar**, hi havia molta necessitat i de ben jovenets ja ens feien fer alguna cosa. Als **7 anys vaig treballar** en una masia, guardava el bestiar i feia les feines que em deien, **guanyava 10 pessetes al mes** amb menjar inclòs.

Imagino que són molts els records que guarda d'aquella època, quin d'ells en destacaria de forma positiva? Quin va ser el pitjor moment que va viure?

Un dels **millors moments** entre tanta penúria va ser sens dubte quan vaig **conèixer a Lucienne**, una noia francesa separada i amb dues nenes. Per mediació d'un amic espanyol va començar a treballar amb nosaltres. Jo **vaig treballar amb ella al costat de Pàmies** i ens vam entendre molt bé.

Mai oblidaré el que vaig veure i viure durant la guerra, moments terribles i difícils d'esborrar. Un dels **pitjors moments** va ser quan la policia em va detenir a Cadis amb un paquet de correspondència i **em van empresonar l'any 1940, el mateix any en que va ser executat Lluís Companys i amb qui vaig compartir calabós**. Malgrat tot, vaig tenir sort perquè abans la policia matava per res, encara que no hi hagués delictes el sol fet de viure ja era raó de pes per acabar amb la teva vida. Un cop detingut el policia que em va interrogar em va plantejar que treballés per a ell a canvi de la meua llibertat. Pretenia que tota la correspondència que jo duia d'un lloc a l'altre passés per les seves mans abans que jo la portés a destí. "Jo no vaig d'aquest pal!", al veure que no hi havia manera de fer-me canviar de parer em va dir "te vas a pudrir en la càrcel". Em van portar a la **presó del Cisne** a Madrid, que en realitat era un convent. El temps que hi vaig romandre la meua **màxima preocupació** va ser pensar de **quina manera fugiria** d'allà. El moment va arribar el **25 de novembre**, aquell dia un company i jo vam aconseguir marxar d'aquell lloc.

Joan vostè ha tingut una trajectòria vital molt moguda, ens pot explicar com va ser la seva vida després de viure dues guerres?

Jo he estat una **persona molt activa**, no vaig parar mai, durant la guerra anava d'un costat a l'altre amb paquets, documents, etc. **En acabar les dues guerres vaig muntar una cava al Pas de la Casa**. Hi vaig estar molt a gust, em vaig dedicar a fer licors de moltes classes. A mi no m'agrada l'alcohol i mai n'havia pres, demanava als clients que tastessin el producte i en funció de la valoració que en feien el trèiem a la venda o no. Hi vaig treballar durant 5 anys i després em vaig dedicar a fer d'altres negocis i **activitats que per a mi eren motivants**.

<< Jo tenia molts amics que em deien que escrivís un llibre i cert és que amb la meua biografia, material no me'n faltava! >>

Escriure un llibre als 86 anys, no és gaire freqüent. Què o qui el va impulsar a escriure un llibre? Perquè *El eterno descontento*?

Escriure un llibre als 86 anys o a l'edat que sigui sense haver anat a l'escola encara és menys freqüent. Jo tenia molts amics que em deien que escrivís un llibre i cert és que amb la meua biografia, material no me'n faltava! Un dia vaig tenir un accident de trànsit i em van portar a l'hospital, allà em vaig fer amic d'un cirurgià. Vam conversar de diferents temes i entre aquests la possibilitat d'escriure un llibre. Un cop recuperat em va convidar a casa seva on m'esperaven amb la seva dona i una amiga. **Em van encoratjar a escriure la meua història de vida** i així ho vaig fer amb una Olivetti portàtil que em vaig comprar.

Vaig decidir posar aquest nom perquè, per la meua trajectòria, he estat i continuaré essent una **persona descontenta i desil·lusionada amb el sistema polític** i amb una part de les persones que ens representen.

Hi ha una part al seu llibre que parla del nostre hospital, concretament del viatge amb ase que va haver de fer el seu pare des de Llavorsí fins a l'hospital de la Seu. Com va anar tot plegat?

Abans els **mitjans de transport i les vies** per anar d'un lloc a l'altre eren **pràcticament inexistent**s o es trobaven en condicions pèssimes. El pare ja feia temps que no es trobava bé i a Llavorsí no li feien gaire cosa, un dia va empitjorar i amb un cunyat van decidir fer camí cap a la Seu. Així ho van fer, **van pujar a l'ase**, únic mitjà de transport que teníem i **cap a la Seu!** De Llavorsí fins aquí no sé quan devien trigar, però se n'han de creuar de muntanyes! Quan va arribar a l'hospital de la Seu li van dir que tenia febre de Malta, el van tenir ingressat uns 15 dies i va tornar cap a casa ben eixerit. Ja veus, vam tenir molta sort.

<< Jo tinc l'esperit viu, tinc l'edat que tinc i sempre he pensat que la gent serveix mentre viu >>

Com valora la seva estada al centre de dia? Què és el que més li agradava?

Valoro molt positivament els mesos que vaig venir al centre de dia. Per a mi **totes les activitats, en general, eren interessants**. El que es fa aquí és **mantenir la ment dels vells**, es plantegen molts exercicis per recordar certes coses del passat i del que passa ara. Jo vaig deixar de venir per un tema de salut, si en algun moment em trobo més animat hi tornaré.

Expliqui'ns com viu la seva vellesa i doni'ns algun consell per arribar a la seva edat amb tanta vitalitat.

Jo visc la meua vellesa com la resta de la vida, mirar el que passa, el que ha de venir i repassar el que he viscut. **El que més m'agrada fer és llegir i rellegir el meu llibre**, aquí **hi tinc tota la meua vida i els meus records!** Consell... no morir-se abans! Jo tinc **l'esperit viu**, tinc l'edat que tinc i sempre he pensat que **la gent serveix mentre viu**.

Recordem

La primera comunió

En aquest segon número de la revista **els padrins han omplert amb les seves vivències i records aquest espai**. Primavera, període de naixença, olors, llum i celebracions i amb aquestes la primera comunió. Fa molts anys que els nostres padrins van viure aquest dia, **uns anys que no es caracteritzaven per la seva abundància** precisament i que recorden, allunyats de la realitat actual i del modus vivendi que defineix a la nostra societat.

Ens expliquen que en aquesta època de l'any, durant els mesos de maig i una part de juny es celebrava, tal com passa actualment, la primera comunió. La mainada

vivia amb il·lusió els preparatius i el gran dia, malgrat eren èpoques més aviat escasses solia gaudir de tot allò que tenia, **“un granet de sorra era un castell per a nosaltres”**.

La catequesi era el primer acte de preparació i durava fins que el nen o la nena tenia entre 10 i 12 anys. Hi havia famílies que compraven un vestit ben elegant i maco, d'altres el demanaven a algun parent o simplement buscaven a l'armari aquell amb el que el seu fill faria més goig.

Aquell dia els nens i nenes havien d'estar en dejú des de les dotze de la nit fins el moment de rebre el sagrament de l'eucaristia. Era tradició que un cop acabada la missa la família marxés cap a casa a dinar juntament amb algun amic. A casa de pagès **mataven algun pollastre, feien canalons i algun flam amb els ous de les gallines** que tenien, en definitiva gaudien dels aliments que disposaven fent algun que altre extra i celebrant tots junts l'esdeveniment.

Els padrins comenten que no tothom podia festejar-ho de la mateixa manera, doncs per a la família aquest tipus de celebracions implicava un gran esforç econòmic. Els avis destaquen una diferència important en comparació als nostres dies, l'abundància i els recursos. Coincideixen i expliquen que per a la majoria d'ells **l'únic regal d'aquell dia va ser poder fer la primera comunió, dinar i reunir-se amb la família i fer-ho també amb algun amic.**

***El Joan.
<< Tinc 90
anys i vaig fer
la primera
comunió a la
Seu quan en
tenia 7 o 8.***

Duia un vestit de pana de color negre que vaig estrenar aquell mateix dia. Els pares em van comprar la banda que portava damunt de la jaqueta, el llibre de pregàries me'l van deixar per a aquell dia. >>

Un cop passat el dia de la primera comunió **les famílies que s'ho podien permetre portaven els fills i les filles als fotògrafs** perquè els fessin una foto amb el vestit que havien lluit per tenir un record d'aquell dia.

Alguns avis recorden que alguna vegada també es feia una foto de grup amb tots els nens i nenes del poble que havien celebrat junts la primera comunió.

La Rosario.

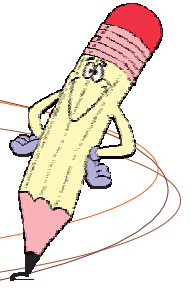
<< Tinc 76 anys i vaig fer la primera comunió quan en tenia 9 a l'església del poble d'Alàs amb tota una colleta de nens i nenes de la mateixa edat.

El vestit que portava aquell dia va ser un regal del meu tiet, la medalla i el rosari me'ls va comprar la mare.>>

Records de primera comunió, vivències passades plenes de vida remouen amb força els sentiments i omplen la memòria amb **fragments de la nostra història de vida.**

Oci i Cultura

Pensem amb els refranys dels nostres avis:

Carmen del Aguila, Rosa Boix, Josep Cases, Alfonso García, Josefa Gázquez, Gloria Ojeda, Teresa Parramón, Joan Pinyol, Celia Ribero, Custodi Suils, Ana de Toro i Rosalia Viladrich.

Si per Sant Jordi l'ordi és espigat
per Sant Joan és madurat.

Al juny
la falç al puny.

No diguis hivern passat
que Sant Jordi hagi arribat.

Hasta el quinze de Mayo
no te quites el sayo,
para estar más seguro
hasta el trenta y uno.

La primavera la sang altera.

Los caracoles de Abril para mi,
los de Mayo para mi hermano
y los de Junio para ninguno

Març marçot
no has matat ovella
ni borregot,
deixa venir l'abril
que te'n mataré
més de mil.

De quins refranys parlem?

A l'abril cada **?** en val **?** .

Pel **?** cada dia un **?** .

Sant **?** arribat, surt la **?** del forat.

Per Sant Pere **?** , cada dia un **?** .

Bon sol per Sant Jordi i per Sant **?** ,
podràs beure el **?** a **?** .

La tira còmica del Dani

Solucions:
 A l'abril cada gota en val mil.
 Sant Jordi arribat, surt la cuca del forat.
 Per Sant Pere regalats, cada dia un ruixat.
 Pel maig cada dia un raig.
 Bon sol per Sant Jordi i per Sant Marc, podràs beure el vi a raig.

Les nostres anècdotes:

Anècdotes dels nostres avis

recopilades per la Montse Armengou

Tres padrines estan molt animades conversant sobre alguns temes, la salut, la família, i enceten el tema de les tecnologies. Totes tres tenen alguns problemes de salut, els falla la memòria, la Ramona té problemes importants de mobilitat i la Rosa pateix del cor. Entre preguntes i explicacions la Conxita fa una pregunta a la Ramona:

- Ramona, tu tens telèfon mòbil?
- No
- I tu, Rosa?
- Jo no en tinc d'això, jo tinc marcapassos que funciona millor!

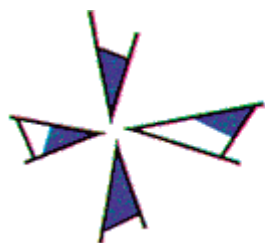
Dues padrines estan dinant al centre de dia i, entre plat i plat, van conversant sobre el què han fet i com els ha anat el cap de setmana.

- El dissabte va fer molt bon temps i vaig anar a passejar al parc del Segre. Xino, xano vaig donar tota la volta. Feia temps que no caminava tant bé!
- Quina sort - la senyora es queda una estona pensativa i li pregunta - i quines pastilles dius que t'ha receptat el metge?

Un dia de control rutinari la infermera va a fer-li el control del sucre al Joan que està en tractament amb Sintrom (medicació que es dóna per controlar la coagulació de la sang):

- Bon dia Joan, us venim a fer una punxadeta.
- Bon dia senyoreta, aquesta punxadeta que és per al control del Citroèn?

fundació
sant hospital
la seu d'urgell